

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke vejjajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá trispotna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2. uri popoldne.

Štev. 295.

V Ljubljani, v ponedeljek 28. decembra 1885.

Letnik XIII.

Vabilo na naročbo.

„SLOVENEK“,

edini slovenski katoliško-konservativni dnevnik,

nastopi z novim letom 1886 svoje XIV. leto. Ob tej priliki vabimo najvljudneje vse prijatelje našega lista, da bi se kolikor toliko podvivali z dopošiljativjo naročnine, kateri je taista že potekla, kakor tudi z razširjanjem našega lista, za kar se našim dosedanjim gg. naročnikom še prav posebno priporočamo.

„Slovenec“ veljá za Ljubljano pri opravništvu prejeman:

Za celo leto	13 gl. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računi 10 kr. več na mesec.

Po pošti prejeman veljá:

Za celo leto predplačan 15 gl. — kr.
„ pol leta . . . . . 8 „ — „
„ četrt leta . . . . . 4 „ — „
„ jeden mesec . . . . . 1 „ 40 „

Opravništvo „Slovenca“.

Nova nemška cerkev na severnem Českem.

Novo versko ločino na severnem Českem mislijo osnovati Knotz in njegovi privrženci. Nemški duhovni v Litomeřiški škofiji so jim premalo narodni, nočejo pristopati k nemškemu „Schulverein“, so toraj premalo narodni, zato pa hočejo očiščeni Nemei novo nemško cerkev osnovati.

Ali protestant ali starokatolik, v tem so se posvetovali. Iz Draždane so jih vabili k protestantizmu; a v Warnsdorfu imajo že dlé časa starokatoliško občino, kateri je na čelu nek gospod Nittel. No, ta pa vabi k prestopu v njegovo občino vse tiste, kateri to „drobtinico vere“, kolikor je še imajo, hočejo ohraniti, tako se je namreč sam izrazil,

ter pristavlja, njegova vera nima nič opraviti s katoličanstvom, ima le ime starokatoliška, sicer pa nič katoliškega na sebi. Ako odpadejo taki gnjili udje, za katoliško cerkev to ni škoda, marveč korist, a koliko družih ljudi pa taki zapeljivci s sabo potegnejo, koliko otrok, koliko žen zaradi njih zgubi zaklad sv. vere. To je vsekako pomisleka vredno, treba je zlog odvrniti, kolikor je v človeški moči. Duhovščina Litomeřiške škofije se je obrnila do mil. škofa v Litomeřičah in v bridkosti sreca potožila v javnem pismu višjemu pastirju to pretečo nevarnost pri katolikih v škofiji.

Mil. škof v Litomeřičah je izdal pastirski list, v katerem priporoča ljubezen do vseh ljudi, kakor jo je Kristus prinesel na svet in učil v priliki od usmiljenega Samaritana, ter dalje pravi, bolj ko peša vera, toliko bolj pojenjava ljubezen med vernimi, od tod prepir med narodi zastran jezika.

„Kristus“, tako se glasi pastirski list, „ni hotel vstanoviti narodne cerkve, ki bi bila namenjena ti ali uni narodnosti, ali kjer bi bil privoljen le-ta ali uni jezik; katoliška cerkev je za vse ljudi vsake narodnosti.

Ne po jeziku in po rodu, marveč po veri in kreposti nas bode Bog vodil, ali vekomaj plačeval ali vekomaj kaznoval. Nikar se ne dajte zapeljati sovražnikom sv. cerkve, ki vam hočejo vzeti mir in odtrgati iz naročja katoliške cerkve. Oni sicer pravijo, katoliška cerkev ni dosti narodna, svečenikom pravijo, da so kimovci, ki nimajo sreca za ljudstvo, zaradi tega se mora osnovati narodna cerkev ali obrniti se do takih verskih izpovedanj, pri katerih jezik in narodnost vse preoblada, narod gre nad verozakon.

Tako govore cerkveni sovražniki, ne govore le na skrivnem, marveč po javnih prostorih, tako pišejo po časopisih. Vsakdo, kdor hoče gledati, vé, da so to krivični napadi na cerkev in nje zveste služabnike.

Ljudem take vrste je cerkev brez pravne veljave, umakniti se more z nje s svečeniki vred, ker ne skrbi dosti za jezik in narodnost.

Resnica pa je, da nihče ne skrbi bolje za jezik in narodnost, kakor katoliški duhoven, ki je izšel iz

naroda, z njim živi, se raduje in žaluje. Kdo je gojil narodni jezik takrat, ko se ni nihče zanj zmenil? Katoliški duhoven je gojil jezik z besedo in pismom; katoliški duhovni niso bili sovražniki narodu, marveč so bili zmirom njegovi prijatelji, a obrekujejo jih, da so sovražniki ljudstva, ker se ne izneverja katoliški cerkvi, ker ostanejo zmirom „katoliški“ duhovni.

Tudi katoliška cerkev se ozira na narod in njegov jezik, ali se ne uče otroci resnic katoliške cerkve v maternem jeziku? Ali se ne oznanjuje beseda Božja v narodnem jeziku? Ali ne veste vsi, kaj pomenijo latinske besede pri deljenji svetih zakramentov, posebno pa pri daritvi sv. maše? Ali ni dosti bukev, iz katerih se lahko o tem podučite?

Neprijatelji katoliške cerkve vam ne morejo dati ničesa, kar bi ne imeli v sv. cerkvi, a odvzamejo vam lahko najiminenitnejše stvari, katerih nimajo s čem nadomestiti.

Odvzamejo vam lahko pravo vero, a ne morejo vam dati boljše; mari more verska ločina, ki je stara komaj deset let, nadomestiti pravo cerkev, ki sega v apostolske čase in je postavljena na podlago Kristusovo. Kjer tega ni, kjer ni apostolov in njih naslednikov, tam ni prave vere, tam ni Kristusove cerkve.

Vidite toraj, tako sklepa pastirski list, tu gré za silno važne reči, tu gré za večno zveličanje; ostanite toraj stanoviti v veri, in ohranite zvestobo Kristusu in njegovi cerkvi, kakor ste obljubili pri sv. krstu. Res hudi časi so nastopili za cerkev in za verne, večkrat moramo klicati s psalmistom: „Kako dolgo, o Gospod, bode še zaničeval neprijatelj, glej na tvojo zvezo ostani o Gospod in ne pozabi duš svojih vernih.“ A ne pozabimo objub Kristusovih, ko je rekel: „Peklenska vrata jo ne bodo zmagale.“ Zaupajmo božjim obljubam, prej bota prešla nebo in zemlja, preden preidejo besede Gospodove.

Pogumno se bojujte v teh dnevih in čujte nad temi, ki so vam izročeni, da tudi ohranijo zvestobo katoliški cerkvi, bodite prepričani, Bog vas bode podpiral s svojo milostjo in vas bogato obdaril, dal

LISTEK.

Zadnji samotar.

Izviren zgodovinski roman.

(Spisal Podvigenjski.)

(Dalje.)

Drugo pismo, krajše od prvega.

Preblagorodni, premilostljivi grof Anton!

Tri leta in čez je že, odkar me je doletela sreča seznaniti se z Vašo preblagorodno grofovsko milostjo. Da ima to poznanje pozneje tako osodepolno biti, takrat v svoji skromnosti in ponižnosti nikakor nisem slutil. Toda kdo zamore umeti skrivnosti Božje previdnosti, kdo umeti želje in potrebe človeškega srca? In da so se tudi v mojem srci take želje vzbudile, kdo more zameriti? Da so se pa vzbudile in vnele o žarkih tistega solnea, ki sije spod Skale Vaše grofovske preblagorodnosti, to je še bolj razumljivo nego prvo; ker ni je bilo in je ne bo lepote enake Julijeti; prava sunamitska hči, ki vabi vsako oko gledati jo. Nikdar še od daleč mislil nisem, da bi se znalo kdaj kaj takega zgoditi. Slučaj je nanesel, da

sem z Vašo grofovsko preblagorodnostjo seznanil se in tako prišel pod Skalo. Ze na prvi pogled, ko ste si očesi srečali, poslal je Amor svojo pšico, ki se je globoko v srce zabodla: rana se ne dá več zaceliti, za to jaz nisem odgovoren, ker zgodilo se je brez moje krivde. In ako sem vsled tega večkrat pod Skalo zahajal, vlekla me je le sila. Poleg tega pa vabila me je tje Vašega preblagorodja dobrotnost in naklonjenost, kateri je posebno vgajala družba Vaše grofovske milosti preponižnega sluga. Kmalu je Vaša milost priložnost imela občudovati mojo izurjenost v raznih duhovitih igratih. A ista milost je ob enem želela sama vdeležiti se duhovite borbe z Mostovskim, kar je preponižnost nerada videla dobro vedé, kam enake igre znajo zapeljati neizkušnega novince; toda vgoditi je bilo treba željam preblagorodne visokosti. Igralo se je do polnoči, večkrat celó do jutra, stavile so se vedno več vsote, Vaše visokorodje izgubljalo je vedno bolj na mojo preponižnost, ker zahtevala je Vašega preblagorodja grofovska veljavnost vedno več zastavljati in ne jenjati. Moja preponižnost je sicer svarila in bi se bila večkrat rada umaknila; a treba je bilo družbo delati. In tako se je toraj zgodilo, da se zdaj tu pri meni na

Gradišči znajde osem od Vaše milosti lastnoročno podpisanih dolžnih pisem, ktera pričajo, da Vaša grofovsko visokost je Mostovskemu dolžna vsega vkup 230.000 gl., reci: dvesto trideset tisoč gold. Deveto pismo pripisuje mi pravico na grad Obročnik in to sicer doslej ni imelo dosti veljave, ker zabranjevala mi je fideikomisna postava prilastiti si grad; toda zdaj mora vedeti Vaša grofovska milost, da je ta postava po Najvišem sklepu zgubila svojo veljavo. Tako toraj bi ne mogla nobena sila na svetu zadržati me, da stegnem, kedar mi ljubo, roko po Obročniku.

Denarstvene stiske, v katerih se najdem vsled ogromnih zgub, ki so me zadele, znale bi me res skušati, da bi naredil korak, ki bi bil za Vašo grofovsko blagorodje osodepoln, v malo dneh bi se razkrilo pred svetom, česar doslej nikdo brez naju ne vé; gotovo bi se to zgodilo v Vaše milosti največo sramoto, ktere bi ne bilo mogoče prenesti. Toda ne več ko do tukaj. Hotel sem Vaši preblagorodnosti le razjasniti, kar je „stricti juris“ (kar tirja strogo pravo). Družega namena s tem nisem imel, kakor z besedo razložiti, kar bi lahko v dejanji storil; s tem se zadovoljim. Ne; proč, daleč proč

vam bode tukaj mir, ktereга svet ne more dati, tam pa nevenljivi venec večnega življenja."

To so poglavitne misli pastirskega lista. Nova nemška cerkev ima pa še drugo stran, vera je tu le pretveza, vznemirjenje ljudstva, pruska propaganda je pa tu glavna reč. Kar „Schulverein“ ne more doseči, to naj se zvrši pod pretvezo nemške cerkve, toraj bi menda ne bilo napačno, ako bi tudi vlada, ki ima sicer za narodne težnje, kedar jih izražujejo Slovani, veliko bistroumje, pazljivo gledala na to, kar Nemci počenjajo ter nameravajo pod zaščitjem nemške narodnosti, nemškega jezika.

Politični pregled.

V Ljubljani, 28. decembra.

Notranje dežele.

Ni je kmalo dežele, ki bi bila v narodnogospodarskem oziru bolj zanemarjena, kakor ste *Istra* in *Dalmacija*. Da se tema odpomore in ubogemu narodu kolikor toliko na noge pomaga, ustanovil se je za Istro tako zvani deželni kulturni svet, ki se bo pečal s povzdigo narodnega gospodarstva in z zboljšavanjem kmetijstva in živinoreje. Ta deželni kulturni svet je sicer v laških rokah, kajti predsednik mu je isterski veliko-posestnik dr. Canciani, namestnik pa zagrizen in zloglasni nasprotnik Slovanov, dr. Amoroso, vendar pa moramo priznati, da je bolje nekaj kot nič. Tudi delovanje njegovo bo v prvi vrsti le veliko-posestnikom na korist, odpadlo pa bo kolikor toliko tudi za reveže. Da se delovanje tega kulturnega sveta povsod razširi, osnoval se mu bodo po vseh okrajih podružnice. Kulturni svet bo nakupoval plemensko živino muriškega plemena, s katerim hoče zamorjeno istersko pleme požlahtniti. Za povzdigo poljedelstva nakupili se bodo razni novi in najnovejši stroji za veliko-posestnike, katerih se bodo lahko vsi posluževali, in nekaj najnovejših plugov razdelilo se bode med kmetovalce. Vinograde bodo skušali zboljšati z žlahtnimi trtami, na sadje se bode tudi potreben ozir jemal. Dela imelo bode to društvo na ostajanje, naj bi se poleg tega pač tudi s politiko ne pečalo.

Za *zgradbo železnice čez Ture* sklenil je Solnograški deželni zbor peticijo, ktero bo predložil obema zbornicama državnega zbora in pa državnji vladi, da se kmalo prične zgradba železnice, ki bo vezala Solnograd preko Turov po najkrajši poti s Trstom. Ta železnica naj se bo na Koroškem in pa v Pongovski dolini vezala s ktero že sedaj obstoječih postaj državne železnice in naj se pred vsemi drugimi železnicami le-ta delati začne.

O *Dunajskem času*, ki se bo po celi Avstriji po železniških brzojavnih uradih vpeljal, nam je toliko še dostaviti, oziroma popraviti, da na prihod in odhod vlakov ne bo imel nikakega vpliva, ker se bodo železničarji po njem ravnali edino le pri oddajanju zasebnih, kakor tudi državnih depeš e. k. državnim brzojavnim uradom. Vlaki bodo pa še nadalje vozili v zahodni polovici države po Pražskem v iztočni pa po Budapeštanskem času.

Za pravoslavne metropolita v *Bosni* in *Hercegovini* imenovan je arhimandrit Nikolajević s sedežem v Sarajevu.

Iz *Bosne* in *Hercegovine* jeli so se vračati vojaki, ki so doslužili in dopolnili svojo dolžnost. To je najbolj gotovo dobro znamenje, da se na Balkanu ni nobenega vrisča več bati; kajti Avstrija izvestno ne bo svojih mej v Bosni in Hercegovini slabo zasedenih pustila, če bi ne vedela dobro, da se ni ničesa več bati.

Vnanje države.

Nov davek, jako originalen, vpeljati mislijo na *Francoskem*, ki bo državi lepe novce vrgel. Tujec mislijo obdačiti! Vsak tujec, ki na Francoskem prebiva, plačal bo na leto 18 frankov. Delavci in poslji, ki niso francoski podaniki, bodo pa le po 6 frankov plačevali. Tisti prebivalci pa, ki so tuji podaniki, a na Francoskem rojeni, plačevali bodo po 5 frankov na leto. Glejte si! Naj bi se tak davek tudi v Avstriji vpeljal, kako lep dobiček in davek bi imela država že od samih „irredentovcev“, kolikor se jih po Trstu klata, in od Nemcev, katerih je vseh skupaj več nego 100.000 med nami naseljenih. To bi se vam Trst naglo spraznil irredentovske kuge, ko bi ta sodrga morala davek plačevati od svojega rovanja na avstrijskih tleh, kar bi se jim popolnoma spodobilo za veleizdajsko postopanje svoje. Dalje so na Francoskem tudi še določili, da vsak tujec, ki bi se v dveh mesecih svojega bivanja ne oglašil sam pri redarski oblasti, plača dvojno svoto določenega mu davka za kaznen. Davka proste so pa ženske tujcev in pa otroci, dokler niso polnoletni.

Med tem, ko je na Balkanu mir objel Srbe in Bolgare, *Grki* še vedno z orožjem rožljajo, kakor bi se imeli že jutri sprijeti s Turkom. Na vojsko se pripravljajo po suhem in na morji. Pred poslednjo jih Francozi svaré, ker se bojé za trgovino v srednjem morji in to ne zastoj. Upamo pa, da velesile ne bodo trpele, da bi Grki svojo sitnost po morji stresali in trgovino zatirali samo za to, ker se jim potrebno zdí nekaj svetá še dobiti. Pred vsem bi pa radi Kandijo za vedno k grški zemlji priklenili in zato se jim potrebno zdí tudi na morji oboroževati se. Še bolj kakor na morji mudí se jim pa po suhem ter so vojaške šole že vse zaprli, podčastniške in častniške gojence so pa med armado potaknili, prve za podčastnike, poslednje pa za častnike, če prav nekterim še po dve leti poduka manjka, da bi se bili dobro izšolali. To so pa zato naredili, ker še vedno rezerviste in novake pod orožje kličejo, katerim potem stareje častnike in podčastnike priredé, stalni vojski pa mlade gojence. Vsa armada je razdeljena v tri oddelke in le vgodnega trenutka čaka, da bo čez Turka planila, ktereга misli od treh strani zgrabiti, če se bo ta dal, kajti tudi Turek še vedno svoje ljudi iz Azije v Evropo prevažuje.

Kulturni boj na Pruskem traje vkljub oficijelnim obedom, ki jih napravljajo škofom še zmirom. Najbolj zapuščena je škofija Gnezdzanska, ki še sedaj nima višega pastirja. 201 župnij nima duhovnov. Mladi duhovni, ki so bili poprej umešeni brez naznanila vladi, so bili kaznovani, ne smejo se povrniti, dokler je njih obsodba še veljavna, ako bi se pokazali tam, kjer jim je bivanje prepovedano, bi jih mahom zatvorili. Prošnja, da se razsodba prekliče, je bila zavržena: minister Gessler je tolažil občine in župnike s tem, da bode stvar rešena, kedar bode vprašanje zaradi nadškofa razsojeno. A stvar je še danes taka, kakor je bila. Ni davno temu, kar so obsodili župnika, ki je v bližnji soseski podelil zakramente umirajočih. Danes pa preganjajo po ukazu iz Berolina duhovna, ki je bil umeščen pred majevimi postavami, ki je učitelj verouka na gimnaziji. To je vikar Gladis v Lissi. Ta se je zakrivil, da je pastiroval v osirošeni vasi Kursdorf u. On je mislil, da ima do tega pravico vsled zadnje cerkveno-politične novele. Kedar je treba bilo, je hodil v Kursdorf, stanoval pa je v Lisi. Komaj je en mesec tako pastiroval v Kursdorf-u, je dobil strogo povelje, da ne sme dalje bivati v Kursdorf-u. Zastopovalec deželskega sveta je rekel, da so prepovedana duhovska opravila, ko je pa prašal, zakaj mu minister prepoveduje kaj takega, kar je postava dovolila, rekel mu je uradnik, da on ne pozná vzroka. Pa ko je duhoven prašal, kaj bi se mu zgodilo, kazali

so pregnansko postavo, ki je še zmirom veljavna, vkljub sklepom državnega zbora. Protest bi tukaj malo pomagal, ko bi se to v deželnem zboru povedalo, bi vsaj Evropa zvedela o tem. V tem dekanatu, Traustadt, je osem župnij praznih in le tri imajo duhovne. Vikar Lüdke je v Traustadtu zgolj sam in oskrbuje še dve bližnji župniji. Občine tukaj prizadete niso poljske, marveč zgolj nemške narodnosti.

Francoski poslanci so imeli ravno pred prazniki še polne roke dela. *Tonkin* imeli so na dnevnem redu in pa vprašanje, ali naj se za njegove potrebe še določi in dovoli nov kredit ali pa naj se Francozi iz onih krajev popolnoma umaknejo. Kakor povsod, bili ste tudi tukaj dve stranki zastopani. Vojni minister je z vso silo na to delal, da naj se vstanovi po angleškem vzoru kolonialna armada za iztočno azijske nasebine, ktera bo ondi ravno tako dobro svoje dolžnosti opravljala, kakor sedanji francoski vojaki. Za državo bode pa to tembolj koristno, ker se ne bo več njena vojna moč cepila in bo popolno močna ostala za vse slučaje naj se že tudi primeri kar-koli hoče! Da bi se pa iz Tonkina umaknili, na to pa niti misliti ni. Temu je tudi pritril Freycinet, ki je ob enem zbornico na to opozoril, da je od Tonkina zavisna čast francoske države. Kakor hitro bi se umaknili, odpovedali bi se ob enem nasebinski in sploh zunanji politiki, tega pa vendar ne smejo storiti. Ko so glasovali, je vlada zmagala z 273 glasovi proti 267, ter si je zahtevan kredit dovolila. Toraj se bode na Francoskem za pustolovec vseh deželá novo polje odprlo, kamor bodo hodili svojo srečo iskat in to bode nasebinska armada, ki jo bodo iz samih prstovoljcev in tujcev sestavili, da jim bo Tonkin čuvala in jih pred napadi „črnih praporov“ branila.

Ni še dolgo, ko smo objavili novico iz *Španjskega*, da so vojvodo Seviljskega sicer spustili iz zapora, da ga bodo pa vkljub temu pred vojaško sodnijo postavili. To je bilo vse, kar je telegraf o tej zadevi povedati vedel. V prvem trenutku se je vsak popraševal: Kaj pa je vojvoda učinil, kaj se je zgodilo, da je toliko visoko osebo taka kazna zadela? A takoj si ni vedel nihče tega pojasniti. Še le sedaj došla so nam pojasnila te afere. Vojvoda Seviljski je najstarejši sin infanta Don Enrika de Bourbon in je v španjolski armadi podpolkovnik. Kot takega zadela ga je v sredo teden pred prazniki dvorna stražna služba. Ravno tistega dne popoldne pripeljala se je kraljica Kristina iz sprehoda domú in takoj na to se je vojvoda Seviljski oglasil, da bi rad ž njo govoril. Kraljica se je pa domú dospesvi čutila silno vtujeno in je zapovedala dvornemu adjutantu, da ne sme takoj nikogar k njej spustiti. Vojvoda Seviljski se pa za to prepoved ni ravno kaj prida zmenil in je hotel po vsi sili h kraljici. Vsled tega nastal je med obema dostojanstvenikoma hud prepir in se je vojvoda Seviljski izrazil, da naj ga nikar ne dražijo, ker on lahko s jednim samim korakom ves položaj hipoma spremeni, kajti pravice ima ravno tako velike in veljavne, kakor kak drug Bourbonec. Tudi je vskliknil: „Živela kraljica Izabela II.“ Zadeva se je takoj generalguvernerju Madriškemu objavila, ki je precej skliceal vojni svet, kateri je vojvodo Seviljskega zaradi tega zaprl in so mu ob enem službo vzeli. Gledé kraljice Izabele II. so pa sklenili, da je bodo izgnali.

Ne v Ameriko! klicali smo že tolikokrat v svarilo našim rojakom, katerim se tu pa tam po kaki novi domovini zdeha, da bi se že skoraj o tem govoriti ne upali, ko bi ne čuli ravno sedaj zopet obupnih glasov zapeljanih nesrečnih, ki so tukaj svoje imetje prodali, ondi pa še ob tisto prišli, kar so s seboj prinesli in s čemur so si ondi mislili ustanoviti novo domače ognjišče. Iz zjedinenih držav prihajajo jako žalostne vesti o pomanjkanji dela in o splošnji potrebi ter revščini med delavci. Trgovina

od Mostovskega taka misel, kateri je preponosen na svoj rod, kakor tudi na svojo učenost in omikanost, o kateri je Vaša milost imela priložnost se prepričati. Visokodušno bi bil celó pripravljen raztrgati dolžna pisma. Le bi bilo želeti, da bi Vaša preblagorodnost srčni želji Mostovskega nasproti prišla s tem, da solnce mojega srca obrne se proti Gradišču, ter Julijeti do dobra dopoveste, da je nujna potreba, ker Mostovski ne more čez eno leto več čakati. A vaša milost morala bi se za to toliko bolj potruditi, ker drugače pripade Julijeta v oblast vigenjskega meniha, ki tri dni daleč smrdi po samostanskem tobaku. Druzega nimamo poročati Vaši grofovski preblagorodnosti.

Z najodličnejšim spoštovanjem preponižno vdani sluga Mostovski.

„No, boš pa vendar razumel, Podskalnik, mišlim, da je dovolj jasno brez komentara. Nujno, nujno — Ben Saruk ne bo več čakal, ne, ne“, tako mrmra Mostovski, med tem, ko se pismo odloživši začne po sobi sprehajati.

Ni še dvakrat sobe prekorakal, ko zasliši zunaj v veži hrup. Zdelo se je, kakor bi kdo bil v hišo stopil in se pogovarjal s slugo, po noči na Gradišči redka prikazen. Tudi se pogovor prav krhko raz-

lega, s česar se dá sklepati, da ponočni obiskovalec že pri slugi ni dobro došel, kaj bo pa še pri gospodarji!

Potrka na vrata trikrat prav okorno in surovo. Mostovski sam odpre vrata.

„Hvaljen bodi Jezus Kristus, ako stanuje v tej hiši“, zadoni mu nasproti in predenj stopi mož, ktereга pa v slabo razsvitljeni sobi ni bilo moč razločiti, tudi je bil obraz ves zaraščen, in visoko gori v glavo zavít v debelo suknjo, malo da ne do tal dolgo, ki je pa bila sešita iz več raznih kosov; tu pa tam videle so se luknje, velike, da bi pest v nje pomolil; levi rokav bil je pri gorenjem laktu z beko privezan na suknjo. Gumbov ni bilo videti, vrv, s katero je bil dvakrat prepasan, držala je skosano suknjo okoli telesa; zdolaj pa o nogah ste njeni peruti ohlapno se širili, kar po zimi ni moglo preveč prijetno biti.

„Vi ste samotarec Hostnik, če se ne motim“, ogovori Mostovski došlega ponočnjaka. Kaj vas v tem mrazu, o tej kasni uri sém pripelje? Nisem vas še videl na Gradišči.“

„Ni spodobno, gospod, da samotarec, ki se je Bogu slovesno zaobljubil, okoli ljudi pohaja. Odrekel, do groba sem se odrekel svetu, in samoto si

izbral za nevesto, in daj mi Bog pred umeti, nego da se izneverim svetemu sklepu. Pa ravno zato si lahko mislite, da me je le prenujno opravilo semkaj prignalo in sveta dolžnost, proti kateri zgubi moč vsaka druga vez, tudi najsvetejša. Naj bo, korak je storjen, tukaj sem.“

„Sveta dolžnost? Nujno opravilo?“ povprašuje Mostovski z začudenjem, ter nekako s pomilovalnim zaničevanjem od vrha do tal premérja samotarsko prikazen pred seboj.

„Da, tukaj sem“, ponavlja Hostnik krepkeje in slovesniše, „tukaj sem, da vas opominjam dolžnosti, ki mora sveta biti ne le kristjanu, ampak tudi vsakemu človeku.“

„Poslušajmo toraj, ktera je tista sveta dolžnost“, pravi Mostovski z malo tresočim glasom; „prosim pa, stavec, pomislite, da ne pridigate v cerkvi, toraj ne se zgreti, le mirno govorite.“

Hostnik pa še glasnejše kakor pred nadaljuje:

„Ta dolžnost je, da se ima vsakega človeka prostovoljno čez vse drugo spoštovati, in k nobeni reči ga ne siliti, najmanj pa v zakon z osebo, ktere mu ni mogoče ljubiti.“

„Kaj to mene zadene, stavec?“ vpraša vznemirjen Mostovski.

in promet zastajata, kjer pa je to, delavec praznuje. Konzuli svari vse tiste, ki jih želja po boljših razmerah v Ameriko vleče, vsaj sedaj ne še tje kaj hoditi, dokler se javno življenje ondi ne zboljša, kajti vsak, kdor bi se sedaj tje kaj podal in bi ne bil prav dobro podkovan z denarji, moral bi žalostno poginiti. Na što in sto je nesrečnih družin ondi, ki bi se po nagih kolenih rade v svojo staro domovino vrnila, če bi bilo jim to-le mogoče; žal da je med njimi in njo globoko morje in grozna revščina; oboje jim povrne v domovino zabranjuje. Tudi ljudje so ondi veliko bolj trdosrčni, kakor pa v naši domovini, kjer se revež vsaj od božjih darov preživi, če mu že vsega drugega zmanjka. V Ameriki se vsacega namesto ljubezni do bližnjega polasti sebičnost, ker se mora ravno vsak po svojih močeh boriti za obstanek in za življenje. Res toraj ne moremo zadosti svariti naših rojakov, da ne v Ameriko!

Kakor navadno vsako leto, so tudi letos *kar-dinali sv. očetu* vošili vesele praznike. Papež Leon XIII. jim je na to odgovoril, da mu je kot vesoljnemu poglavarju katoliške cerkve sedanjí položaj neznošen in bo toliko časa ostal, da se Rim ne povrne sv. cerkvi, ktereja je sovražna roka odtrgala.

Turčija obrnila se je do velesil z okrožnico, v kateri omenja potrebo, da bi morala Srbija Bolgariji vendar le nekaj vojne odškodnine plačati in se je pač nadjati, da jo bodo velesile pri tem podpirale.

Izvirni dopisi.

Iz Trebnja, 24. decembra. (Novi gospod dekan. Ogenj.) Ako si potoval, dragi bralec, te dni skozi Trebnje, videl si, da ima naša vas nekako praznično obleko, kajti narejeni so štirje lepi s zastavami in s zelenjem okinčani slavoloki, ki nosijo svečanosti primerne napise. Že bode preteklo skoro leto in dan, kar so umrli gosp. dekan Kovačič (4. januarja t. l.) in še le sedaj se je spolnila vroča želja vseh naših faranov, da so prišli novi dekan, prečast. gosp. Matevž Frelib, dosedanji župnik v Velikih Laščah. Že imenovanje tega vrlega gosoda obudilo je veselje med duhovščino in ljudstvom, zlasti pa je razveselilo nas, ki bodemo v neposrednji dotiki z njim. Že ko so počastili kmalo po svojem imenovanju našo faro z obiskom, so pridobili sreča vseh, ki so imeli priložnost z njim v dotiko priti, še bolj pa se je pokazalo v času njihovega prihoda pretekli ponedeljek. Njegove mile besede v odgovoru deputaciji, ktere so se vdeležili mnogi gospodje duhovniki, drugi domači in tuji gospodje in gg. občinski odborniki s županom na čelu, ki so g. dekanu šli naproti do sv. Roka; v odgovoru na pozdrav načelnika zbrane požarne brambe v Trebnjem in v odgovoru na voditelje in zbrano ljudstvo pri večerni bakladi, ktero mu je priredila požarna bramba z domačimi pevci, prešinile so vsacega in segale so vsakemu v srce. Enako prisrčen je bil ogovor šolske mladine, ktera se je v torek dopoldne v šolskih prostorih zbrala. Gosp. dekan so otroke v svojem govoru opomnili na pobožno življenje, marljivost v učenju in ubogljivosti do staršev. Iz vsega govora viditi je bilo, da je g. dekan velik prijatelj šolske mladeži in da se zanima za šolski poduk.

Danes ob 10. uri zjutraj vnele so se saje v dimniku našega šolskega poslopja, le urni pomoči

domače požarne brambe in drugih ljudi zahvaliti se je, da se je takoj ogenj pogasil. Dobro je bilo da ta dan ni bilo šole in da se je zgodilo to po dnevi, po noči Bog zna, kako bi bilo. Ta primerljaj pa zopet kaže, kako potrebna je požarna bramba povsod.

Iz Horjula, 24. decembra. Že večkrat sem premišljeval, na kak način bi šola prišla do kakega godbenega orodja. Podučevanje šolske mladine v petji na posluš ni kdo vedi kako lahka reč, ako se človek ni imel prilike na gosli izvežbati. Človeška pluča pač niso kovaški meh, da bi zamogle vedno pihati zdaj z govorjenjem, zdaj s petjem. Kaj pametno je zdaj vravnano, da se poduk na gosli kot obligaten predmet na učiteljskih uč. Takajšnja enorazrednica šteje 255 šolo obiskajočih otrok. Če se že človek pri majhnem številu otrok utruji, se to pri večem številu še vse bolj občuti in človek že res ni več sposoben, da bi zadnji čas šolskega poduka še v tem predmetu vspesno brez kakega godbenega orodja podučevati zamogel. Ako učitelj ne zna na gosli, je gotovo potreben kakega drugega godbenega orodja. In ta želja se je meni zdaj spolnila. Potožil sem gosp. kanoniku Zamejcu, velikemu dobrotniku tukajšnje duhovnije, kako težavno je podučevanje petja na posluš, posebno, ako človek še prav zdrav ni. V kratkem pošljejo preč gosp. kanonik 50 gld. do gosp. župnika za napravo harmonija. Kar je še manjkalo, obljubili so naš gosp. župnik iz cerkvene blagajnice dati s tem, da bodo tudi cerkveni pevci na tem harmoniju svoje pevske vaje imeli. Harmonij je došel z Dunaja semkaj 21. t. m. od Niklasa in stane z vožnjo vred 80 gld. Ni popolnoma nov, ker nov je stal 130 gld., a vreden je zdaj tega denarja. Bodí tu preč. gosp. kanoniku izrečena najprisrčnejša zahvala za ta lep dar ter mu Bog na drugi strani stoterno povrni.

Enako zahvalo izrekam tudi našemu preč. g. župniku Fr. Dolinarju, od nekdanj velikemu šolskemu prijatelju. Šolsko mladino imajo posebno radi. Za harmonij v ta namen so mi kar sami ponudili in obljubili brez kake prošnje. Bog plati!

Z Dolenjskega, 26. decembra. (Beseda gg. deželnim poslancem.) „Slovenski Narod“ je pred kratkim prinesel novico, da je narodni klub deželnega zbora sklenil pri spremembi šolske postave glasovati za dovolitev funkcijskih doklad na enorazrednicah, kar je vse hvale vredno. Vendar pri tej priliki moramo dotične kroge še enkrat opozoriti na bedno stanje učiteljstva večrazrednic po mestih in trgih. Tudi tem bi se moralo pomagati s primernim zvišanjem plač, ali s stanarino, kakor se je to v glavnem mestu — v Ljubljani — že davno zvršilo.

Ako deželna denarnica tega sedaj še ne dovoljuje, če tudi menda že Ljubljansko mesto in južna železnica šolski davek plačujeta, potem naj se „Vesteneck-ova postava“ temeljito popravi. Posebno učiteljicam naj se plače za 20% znižajo, kakor je to tudi navadno, razun Doljne Avstrijske, po vseh drugih deželah in sicer zaradi sledečih tehtnih razlogov:

1. Učni črtež moškega učiteljskega je mnogo obširnejši, nego oni ženskega, toraj se od učiteljev več znanja zahteva, kot od učiteljic.

2. So učiteljice na mešanih in deških šolah postavno le sposobne poučevati v nižih razredih.

3. Nimajo učiteljice istih potrebščin, kakor učitelji. Vzlasti nobenih skrbi za rodbino. Na to so se gotovo opirali deželni zbori po drugih deželah, ko so učiteljicam le 80% plače učiteljev dovolili. Dolnja Avstrijska pa nam nikakor ne more biti v zgled, kajti ona je jako premožna dežela, kjer je najmanjša učiteljska plača tolika, kakor pri nas največa. Ako se tedaj pri nas v tem smislu šolska postava preuredi, potem se bodo lahko učiteljem sploh, plače nekoliko povišale.

Prosimo, da bi se gg. poslanci blagovolili nekoliko ozirati na te vrstice.

Domače novice.

(Slovesno novo mašo) obhajal je včeraj ob 9. uri v tukajšnji frančiškanski cerkvi čast. P. Izidor Normali, roj. v Višnji gori.

(Božičnico) priredi „Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov“ na novega leta dan v svojih prostorih v Knežjem dvoru po sledečem sporedu: 1. „Božična pesem“, zbor. — 2. Nagovor čast. g. predsednika. — 3. „Oj ti planinski svet“, zbor s tenor solo. — 4. „Božični zvonovi“, deklamacija. — 5. „Moj dom“, zbor. — 6. „Die Perle“, deklamacija. — 7. „Društvena pesem“, zbor. — 8. „Ne praznuj delavnika“, deklamacija. — 9. Hišnik v zadregi. Veseloigra v dveh dejanjih, spisal A. Kržič. — 10. Tombola. — Začetek ob 1/2 6. uri zvečer. — Vstop brez vabila ni dovoljen.

(Sokolov „Jour-fixe“) na sv. Štefana dan v Ljubljanski čitalnici ni bil prav posebno obiskan, kar je izvestno božična potica zakrivila. Kar se jih je pa ondi zbralo, zabavali so se prav dobro do 12. ure ob ubranem in lepem petju „Slavčevem“. To je bila poslednja veselica, ki jo je „Sokol“ letos priredil.

(„Slavec“) napravi na Silvestrov večer pri „Tavčarju“ veselico po sledečem sporedu: 1. Tovačovski: „Straža na Višegrad“, zbor. — 2. Deklamacija. — 3. Vilhar: „Popotna“, zbor. — 4. * * * „Solza“, tenor-samospev s spremljevanjem glasovira. — 5. Kocijančič: „Njega nij“, zbor z bariton-samospevom. — 6. Mašek: „Kaj od mene preč oko“. „Drug ti skrbno nastavlja mreže!“ „Da ne smem si ukazala“. Tenor-samospevi s spremljevanjem glasovira, zložil A. Stöckl, poje g. Ivan Meden. — 7. „Bach: „Romanca“ za lovski rog s spremljevanjem glasovira. — 8. Komično berilo. — 9. Razingar: „Za goro solnce mi zahaja“, zbor z bariton-samospevom. — 10. Tombola. — 11. „Pozdrav novemu letu“. — 12. Ples. — S posebne prijaznosti sodeluje pri tej veselici g. Ivan Meden. — Začetek ob 8. uri zvečer. — Slavno občinstvo se vljudno prosi, da do 11. ure ne puši. — Vstop za člane prost, za neude 30 kr. za osobo. — P. n. prijatelji društva se prosijo darove za dobrotke, namenjene za tombolo, blagovoljno izročiti g. predsedniku A. Jeločniku.

(Lepo a mrzlo vreme.) Prekrasen je danes Ljubljanski Grad v zimskem cvetju, v katerem se čez dolgo časa zopet enkrat vtrinjajo solčni žarki, kakor v čistem kristalu. Gosta megla, ktera nas je vse božične

„Vi ste si za trdno v glavo vtepli, da Julijeta s pod Skale mora biti enkrat vaša žena; a ona je rekla, da vzame rajše zlodeja s pekla nego vas. Kaj hočete k temu? Morda še siliti? Ne veste, da je v božjih rokah človeška osoda, in Bog sam nagiblje človeku srce, da ljubi in koga naj ljubi, on edini ljudi, ki so bili vsaksebi, v ono najtesnejšo zvezo, ktero imenujemo zakon. To je sveta pogodba, sam Bog jo je spoštoval in povzdignil k časti zakramenta; toda ničeven je zakon, ako nevesta in ženin prostovoljno vanj ne stopita. Pustite toraj to misel in bodite prepričani, da Julijeta ne bo vaša, ker to ni božja volja. Njeno srce bije za drugega, ktereja si je izvolila. Rečem še enkrat: izbite iz glave to misel, ker božje oko čuje nad svojimi in božja roka vdarila ga bo, kdor se bo predrznil razdirati, kar je Bog po svojem najmodrejšem sklepu zavezal.“

Mostovski se je komaj zdržal, da je Hostnik končal, večkrat mu je hotel v govor seči, toda krepko in slovesno povdarjanje, s katerim je puščavnik posamne besede spremljal, je tako močno nanj vplivalo, da je kar zmeden obstal.

„Pred vsem, kakor sem rekel“, začne, ko se spet malo zavé, „vi ste zabili, da niste prišli v cerkev pridigovat. Potem pa, kaj ima sploh taka

zadeva vas zanimati? Ali jaz ljubim ali ne, kaj vam mar? In kako morete kaj takega vedeti?“

„Vedeti?“ vpraša Hostnik. „Vemo še več. Tudi, da zalezujete zaobljubljenega ženina Julijete s pod Skale vemo, in da ni varen pred vami. Hočete siloma ločiti dve srca, kateri hoče Bog na veke zjediniti. Vemo, vemo, došel nam je glas, ki nas opominja, naj se vas ogiblujemo in varujemo, kar je mogoče.“

„Starec“, zagromi Mostovski, nemogoče mu je več ukrotiti vskipeče jeze, „starec, vedi, da si pod mojo streho; premisli, kaj govoriš, ker drugače ti ne bo pomagala ne brada ne sukuja, bodisi še tako posvečena od posta in mrtvičenja. Česa me dolžiš? Pojdeš skazovat pred sodnijo!“

„Desetkrat, stokrat“, odvrta Hostnik mirno in dostojno. „Da, opominjam vas resno še enkrat, ne prevračajte božjih potov, ker zastonj se bode trdili in na zadnje si bode še lastno glavo razbili. Ako ne slušate, oznanujem vam božje maščevanje, jaz samotar Hostnik, ki že petdeset let molim in se postim in bičam. To in nič več sem vam imel povedati. Lahko noč. Hvaljen bodi Jezus Kristus, ako se nahaja v vaši hiši!“

Tako se poslovivši smukne starec urno skozi vrata na vežo, od tod na ozko dvorišče, kmalo

zginje iz skrivnostnega domovja na Gradišči. Zastonj jo udari Mostovski za njim do vrat, hoté ga vstaviti.

Ta dogodba je Ben Saruka popolnoma strla in ubila na duhu in telesu. Vrnivši se v sobo, vrže se kar na naslonjač, kakor je dolg in širok.

Druhal peklenka! Vsi ste spečeni iz ene moke, iz moke jezuitske, kapucin Vigenjski, samotarska brada, in svetohlinka s pod Skale! Ha, ha, ste se zarotili proti Ben Saruku! In ti povezani zblekani berač, tu si se postavil za preroka, da mi očitaš grehe in žugaš kazni božjo! Ti samotar, zdaj o tej uri se vlačiš okoli dražit poštene ljudi? Ha, pa kaj je to, čuj! Ona je „zaobljubljena nevesta“! Julijeta zaobljubljena!? Nebesa strmite, in zemlja čudi se, luna mrkni, in zvezde skrite se! To mi zmeša možgane še nocoj! . . . Pa kaj še . . . „tudi zalezujete zaobljubljenega ženina Julijete s pod Skale“. Kdo, za vraga, mu je razodel to! Izdan sem, izdan sem! Zalezujem? In morda že tudi vedó, da je kapucin Vigenjski v smrt obsojen! Izdan sem, izdan sem! O ti capa Takovska, izdajica! Nikdo drug, ti si me izdal! Da bi se ti, kjerkoli si, noge k zemlji prirastle, dokler te ne najdem in te čez pol ne razkrojim. Izdan sem, izdan!!

(Dalje prih.)

praznike oblegala, dvignila se je kviško in Ljubljana ima vreme, s katerim se o tem času Gorenjci radi hvalijo — prelepe solčne dneve.

(Proti koleri) vkrnil je tukajšnji magistrat, da se bodo vsi popotniki iz Trsta semkaj došli desinficirali in to na južnem kolodvoru in na Tržaški cesti — kdor bi se ne pripeljal po železnici.

(Umrli je) v Postojni, kakor se nam od ondot poroča, g. Maks Šeber, tiskar in knjigovez, na sv. Štefana dan. Ranji je bil ondi jako čislan in obče priljubljen, kar se je na jako krasnem pogrebu videlo, ktere ga se je silno veliko ljudi vdeležilo. Naj v miru počiva! —k.

(Za kolero) umrli ste v Trstu zopet dve osobi. Na sveti dan zbolela je ljubica 35letnega ogljarja Dolenca, ki je prvi umrl za kolero iz Benetek dospelši in pa nekega družega ogljarja je kolera napadla. Obe osebi so prenesli v bolnišnico, kjer ste umrli. Vseh skupaj umrle so do sedaj 4 osebe.

(„Kirchenschmuck“). Izvrstna knjiga g. spiritala Flisa, „Stavbinski slogi“, bo gotovo veliko pripomogla, da se bo cerkvena umetnost zmiraj bolj gojila, da se bodo meredajni krogi ravnali pri popraviljanju in pri novih naredbah po umetniških pravilih. Ako si pazljivo Flisovo knjigo prebral, ter si naredil podlago v tej umetniški stroki, boš prav rad segel po kakem strokovnaškem listu, kateri se pečá izključljivo s cerkveno umetnostjo. Tak list je „Kirchenschmuck“, ki izhaja v Gradcu in kteremu je vrednik po Kranjskem že dobro znani duhovnik in konservator Graus. Zadnji čas se je začel vsled prijateljske zveze s prof. dr. Stanonikom in prof. Smerekarjem mnogo baviti s cerkvenimi stavbinami na Kranjskem, ter je že nekatere cerkve v svojem listu opisal in strokovnaški presojeval, kakor: farno cerkev v Loki, v Kranji, podružnico na Subi, v Crngrobu, sv. Primoža nad Kamnikom. Posebno zanimiv je prvi list za leto 1886, ki nam je ravnokar došel. V njem obširno opisuje cerkev sv. Petra v Dvoru pri Polhovem Gradcu. To zanimivo, v pozni gotiki (1561) zidano cerkev omenja kratko tudi g. Flis v svoji knjigi (str. 126) med gotskimi stavbami na Kranjskem. Zgodovinsko imenitno je, da jo je škof Tomaž Chrön posvetil 2. julija 1613. Cerkev ima nekatere posebnosti, kakor: tri enako visoke ladije (Hallenkirche), rávan lesen strop, nenavadno krogovičje (Masswerk), lože v presbiteriji, posebno pa še dva pokrita altarja (Ciboriumaltar). Sestavek ima sledeče podobe med tekstom: zunanja podoba cerkve, prerez, lože v presbiteriji, vse tri po narisu g. Matevža Sitarja, kaplana v Polhovem Gradcu; tloris (Grundriss), krogovičje in pokrita altarja od g. Grausa. Gosp. konservator opominja, naj bi se ravnali, leseni stropi iz srednjega veka skušali ohraniti, in naj bi se brez posebne potrebe ne nadomestovali z zidanimi oboki. Naročnikom iz Kranjskega je g. Graus jako vstregel, da se je začel v svojem listu ozirati na našo deželo; upamo, da bo še marsikaj objavil. V prejšnjem in sedanjem listu opisuje tudi cerkev Matere božje na sv. Gori pri Gorici. (Napis: „Redaction d. Kirchen-schmuck. Graz, Prietserhaus“, naročnina 2 gold. na leto). —z.

Razne reči.

— V Šent-Lampertu se je v tovarni pri izpiranju vnel dinamit. Sila razstrelbe je bila taka, da so v bližnjem samostanu Šent-Lampert in pri cerkvi popokale vse steklenke pri oknih. Še celó tri četrt ure daleč so čutili strašni pok in so po hišah okna pokala. Izmed iznajdeb novega časa je brz ko ne dinamit najbolj osodopolen in nevaren. Pri tovarni za dinamit ni treba misliti na kako veliko poslopje, ki ima veliko nadstropij. Taka tovarna za dinamit ima več manjših ali večih zgradb, ki so pa popolnoma ločene in vsaka za-se. Da je manj škode, kedar se kaj vname, obdana je vsaka taka zgradba z nasipom, ki seže do strehe tako, da ima le tesen uhod. V vsaki taki uti delajo po 2 — največ po 4 delavei. Toraj lahko razumemo, da razpok tukaj ne napravi toliko škode na blizo in da ni usmrtenih preveč ljudi, kakor jih je ravno v teh zgradbah dela. Dinamit je zmes žveplene kisline, soliterjeve kisline in glicerina, se ve da, v pravem razmerju. To tekočo raztresljivo olje, nitroglicerin, popije moki podobna zemeljna snov ali pa žaganje v drobno moko zmlato. Iz tega se naredi nekako mastno testo, in dinamit je gotov, s tem se nadevajo patroni iz ploščevine ali pergamenta in tako pride v kupčijo. Pri mesi, pri čiščenju i. t. d. se lesene posode in tudi lesena tla tako navzamejo glicerina, da so kakor izdelan dinamit. Ako se z železnim orodjem snovina sune, že razpočijo take na-

vzete in napojene stvari. Dinamit se ne razpoči, kakor strelni prah, ako ga vžeš, marveč ako ga močno vdariš.

— Nesreča na mostu med Novim Yorkom in Brooklynom. Že dve leti je med tema krajema velikanski most, pod kterim se barke vozijo tudi z najvišimi jambori. Preko mosta sta tudi dva tira, na kterih se prepeljavajo ljudje, vsako uro se jih more prepeljati 16.000. Železnica visi na žici, vozovi se pripenjajo na vrvi in žice, ki se odvijajo med šinami po žlebu, a vrvi se potegnejo od postaje do postaje. Dva vagona skupaj sta vlak in vozovi gredó od vsake strani v poldrugi minuti. Tako se je godilo tudi 6. t. m., ko je ob 8. uri zjutraj hotel vlak iti iz Brooklyna, kar je primež, ki ima prijemati v žico, izpustil verigo in oba vagona sta hitela nazaj v postajo Brooklyn. Zastonj so hotli voz vstaviti. Zavirali so kar se je dalo, a vendar je butnil vlak ob drugi vlak, ker se ni mogel tako hitro umakniti, in oba še zadeneta v vlak, ki se je ravno iz kolodvora odpravljal. Vagoni so bili razbiti, in ljudje, kar jih je bilo na vozóh so več ali manj poškodovani. Število poškodovanih še ni znano.

— Božje dete v sv. hostiji. Wittekind, vojvoda paganskih Sasov se je dolgo vpiral krščanstvu, ni mogel zapustiti starih domačih bogov. Vendar Bog ga je čudno vodil. O božiči l. 786 je bil v taboru Karola Velikega in je bil, dasiravno še pagan pri katoliški službi Božji. Ko je mašnik obhajal, videl je Wittekind v sv. hostiji Jezusa kot dete v jasliah, ki ga je ljubeznjivo prosil in se mu sladko nasmejal. Kar ni storil meč Karola Velikega, dovršil je preljubi Jezus v sv. hostiji ter je omečil njegovo srce, po službi Božji je šel h Karolu Velikemu in prosil za sv. krst. Karol je z veseljem uslišal njegovo prošnjo, podučiti ga je dal v krščanski veri in mu je bil boter pri sv. krstu. Sveti božični praznik je bil tedaj pravi rojstni praznik Wittekindu. — Sedanji vek je zakopan v novo paganstvo; naj bi bil našim ljudem božični praznik najsvetejši dan k pravemu krščanstvu, ki ima svoje središče v Rimu v osebi Leona XIII.

Telegrami.

Trst, 27. dec. Razun Dolenca, ki je v nedeljo za kolero zbolel, v torek pa umrl; Hajduka, ki je v torek zbolel in v sredo umrl; Lična, ki je v četrtek zbolel in v petek umrl — vsi trije premogarski delavci na parniku iz Benetk došlem in razven Katarine Kočevar, ki je v četrtek zbolela in v soboto ponoči umrla, kolera ni nobenega več napadla in nadjati se je, da so to prve in poslednje žrtve epidemije, ki se je iz Benetk semkaj zanesla. Prebivalci po tistih hišah, kjer so Dolenc, Hajduk in Ličen zboleli, plišli so v kontumac in jim občina skrbi za hrano. Hiše so se pa desinficirale in zaprle.

Dunaj, 28. dec. Generalprokurator dr. Glaser umrl je na sv. Štefana dan. Vnela so se mu pljuča.

Dunaj, 28. dec. Cesar sporočil je zapuščeni rodbini Glaserjevi po državnem sovetniku Braunu svoje srčno sočutje. Dalje so objavili svoje sočutje članovi cesarske hiše, obojestranski ministri, načelniki upravnih oblastnij, diplomatje in drugi. Pokop bo danes popoldne.

Sofija, 27. dec. Srbje so napadli na dan pred svetim dnevom ob 4 popoldne bolgarski vasi Novo Selo in Krivafer, kjer so se do 1/2 8 zvečer srdito z Bolgari bojevali. Na Sveti dan napadli so pa v Vranjskem okraju bolgarske sprednje straže, na ktere so kar od treh strani streljati začeli. Ranili so jednega častnika in več vojakov. (Srbi menda nimajo pravega pojma o premirju. Vr.)

Izjava.

Načelstvo zveze slovenskih posojilnic ni nikakor hotelo gospoda Ivana Hribarja v svojem pojasnjenju v posojilniškem poslovanju, priobčeno v „Slovenec“ št. 283 od 11. t. m., osobno žaliti, temveč je nameravalo zadevo le stvarno pojasniti.

Načelnik: M. Vošnjak.

Umrli so:

23. dec. Matija Kogl, mestni ubogi, 56 let, Karlovska cesta št. 7, jetika. — Jovana Tomažič, delavčeva hči, 1 leto, Stari trg št. 11, vsled katara v črevesu.

Tujci.

27. decembra.

Pri **Matiču**: Jurij Jovanovič, knjigovodja, iz Bosne. Pri **Stonu**: Karl Pollak, fabrikant, iz Trsta. — Ana Wildie, hišna posestnica, iz Gradca. — Marija Schneider, mesarjeva soproga, iz Gradca. — M. Schertz, zasebnik, iz Celovca.

Pri **Tavčarji**: Janez Singer, zasebnik, iz Idrije. — Janez Marinšek, iz Ljubljane.

Pri **Bavarskem dvoru**: Strel, učitelj, iz Rateč. — Majaron, iz Ljubljane.

Pri **Južnem kolodvoru**: Ignacij Nossal, trgovec, iz Gorice.

Pri **Virantu**: Anton Markon, pek, iz Kranja. — Josip Rotnar, zasebnik, iz Radovljice. — Josipina Dereani, zasebnica, iz Žužemberka. — Nikolaj Tiran, urar, iz Bleda. — Križek in Weber, trgoveca, iz Kočevja.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

28. decembra

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	83 gl. 15	kr
Sreberna " 5% " 100 " (s 16% davka)	83 " 45	"
4% avstr. zlata renta, davka prosta	110 " 25	"
Papirna renta, davka prosta	100 " 15	"
Akoije avstr.-ogerske banke	870 " —	"
Kreditne akoije	297 " 75	"
London	125 " 95	"
Srebro	— " —	"
Francoski napoleond.	9 " 98	"
Ces. cekini	5 " 97	"
Nemške marke	61 " 90	"

Št. 21.606

Razglas.

(1)

Ker se je te dni prikazala v Trstu kolera in že tudi zahtevala nekaj žrtev, opozarja se p. t. občinstvo nujno, vsakega prišleca iz Trsta, ktere ga vzame v zasebno stanovanje, nemudoma naznaniti policijskemu oddelku mestnega magistrata, da se more v interesu občinstva ukreniti, kar je potrebno proti koleri in nje razširjanju.

Mestni magistrat Ljubljanski

dné 25. decembra 1885.

Župan: Grasselli.

Zahvala

vsem prijateljem in znancem za prijaznost, katero so v tako obilnem številu skazovali rajnkemu gospodu

MAKSU ŠEBRU,

tiskarju v Postojni,

ves čas njegove dolge in mučne bolezni, kakor tudi ob njegovi smrti. Prav topla zahvala pa preč. duhovščini, gg. udom „Narodne Čitalnice“, „Rokodelskega pomožnega društva“, gg. uradnikom in slavnemu občinstvu sploh za tako obilno vdeležitev pri pogrebu.

Žalujejo ostali.

Homeriana-čaj,

po zdravnikih priporočeno, izvrstno sredstvo

proti

bolezni na plučih in na vratu (jetiki, naduhi in bolezni v krlju [Kehlkopf]).

Iznenadljivi so vspehi! (10)

Knjižica o tem razpošilja se zastonj.

Zavitek čaja veljá 1 marko 20 vinarjev.

Edino pravega ima

A. Wolffsky,

Berlin N., Weissenburger-Strasse Nr. 79.

V „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani se dobiva pred kratkim izišla knjižica:

Novomeško

(10)

okrajno glavarstvo.

Zemljepisno-zgodovinski opis.

Sodelovanjem učiteljev Novomeškega okraja

spisal

O. Florentin Hrovat,

šolski voditelj in načelnik okr. učit. knjižnice v Novem mestu.

(Ponatis iz „Slovenca“.)

Knjiga obseza 80 strani v osmerki in veljá mehko vezana 20 kr., trdo vezana 30 kr., po pošti pa 5 kr. več.

Ravnokar je izišla ter se dobiva v *Katoliški Bukvarni v Ljubljani* knjiga:

Kmetom v pomoč.

Narodno-gospodarska razprava.

Spisal

(19) **IVAN BELEC,**

župnik.

Knjiga obsega 9 pól v osmerki. — Cena ji je 25 kr., po pošti 5 kr. več, kdor jih vzame deset skupaj, dobi jednajsto brezplačno.